

"İnsanların takdiri, istihsanı, eğer böyle işde, böyle amel-i uhrevîde illet ise, o ameli ibtal eder. Eğer müreccih ise o ameldeki ihlası kırar. Eğer müşevvik ise safvetini izale eder." İzah eder misiniz?

"İnsanların takdiri, istihsanı (güzel görmesi), böyle amel-i uhrevîde (âhirete ait amellerde) illet (asıl sebep) ise, o ameli ibtal eder."

Bir insan, amellerini, insanların takdir edip güzel görmesi için yaparsa, bu amel batıl ve hükümsüzdür; yani Allah bunu kabul etmez. Nasıl namazın farz olan on iki rüknünden birisi eksik olduğu zaman namaz batıl ve hükümsüz oluyor ise, aynı şekilde insanların takdir ve teveccühü için yapılan ibadet ve ameller de batıl ve hükümsüzdür.

"... Eğer müreccih (tercih edici) ise, o ameldeki ihlâsı kırar..."

İnsanların takdir ve teveccühü amelimizde bir tercih sebebi haline gelmiş ise, bu hal ihlası tamamen yok edip batıl yapmasa da ihlası kırar. "**Tercih etmek**" tabiri önemli bir tabirdir. Yani benim namaz kılmamda önemli bir tercih sebebi de insanların bana iyi demesi, deniliyorsa, bu, ibadetin içine gizli şirkin sızdığı anlamına gelir ki, nasıl suya az bir zehir düşse su artık necis olur, aynı şekilde ibadetimizin içine giren az bir riya da ibadetimizi kırar, önemsiz hale getirir.

"... Eğer müşevvik (teşvik edici) ise saffetini izale eder..."

İnsanların takdir ve teveccühü amelimizde bir dinamik ve faktör haline gelmiş ise, bu hal ihlası tamamen yok edip batıl yapmasa da, ihlasın ruhuna ve kalitesine halel verir. Yani Allah bunu ibadet olarak kabul eder, hatta sevabını da verir, ama gereken kıymet ve değeri vermez. Bu ibadet safi ve dupduru bir ibadet olmaz.

"Eğer sırf âlamet-i makbuliyet olarak, istemeyerek Cenâb-ı Hak ihsan etse, o amelin ve ilmin insanlarda hüsn-ü tesiri namına kabul"

---

etmek güzeldir.”(1)

İnsanların takdir ve teveccühü şayet ilim ve amelimizde bir kabul alameti haline gelmiş ve **bunu da sırf bir İlahi ikram olarak görüyor isek**, bu, ihlasımıza bir zarar ve hanel vermez. Yani insanların teveccühü arkasında Allah'ın teveccühünü görüp ondan lezzet alınıyor ise, bunda bir sakınca olmaz. Birisi bize amelimizden dolayı aferin dediği zaman, Allah aferin demiş gibi telakki etmeliyiz ve o aferinin arkasında İlahi memnuniyeti görmeliyiz. O zaman insanların takdir ve teveccühü, Allah'ın takdir ve teveccühü haline dönüşür ve zararsız olur.

Bu gibi manevi hastalıklardan kurtulmak ve temizlenmek için [İhlas Risalesi](#)ni en az on beş günde bir okumalı ve anlamaya çalışmalıyız.

"Amelin iptali, ihlasın kırılması, safvetin izalesi" farklı mı?

Burada, **kesiften latife doğru** hiyerarşik bir sırlama yapılmaktadır.

Amelin iptali: Niyet açısından amelin iptal aşaması, en kesif en görünür en somut aşamasıdır. Maddi veya manevi bir menfaat niyete girerse amel batıl olur, dolayısıyla da iptal olur.

İhlasın kırılması: Bu aşamada amel iptal olmuyor, ama amelin kalitesinde bir eksiklik bir noksanlık oluyor. İnsanların ekseriyeti avamdır ve avamın bir çoğu ameli ya cennet sevdası ya da cehennem korkusundan dolayı yapar. Bu da tam ihlas prensibine uygun değildir. Amel belki iptal olmaz, ama tam da ihlaslı olamaz.

Safvetin izalesi: Bu aşama iki engel de aşılmıştır; yani kişi amelini ne bir illeti ne de bir müreccihini bulaştırmamıştır; lakin bu aşamada **müşevvik** engeline takılmıştır. **Müşevvik**, ihlas ve amele herhangi bir zarar vermez ise de amelin kristalize ve elmas olmasına engeldir.

Niyet ve amelin böyle manevi çok derece ve aşamaları bulunuyor. Bu yüzden insan her aşamada bir imtihan ve engel ile mücadele ve mücahede etmek durumundadır. Çünkü insanın mahiyetinde nihayetsiz terakki ve tedenni etme kabiliyeti bulunuyor.

Safvet, temizliğin ve paklığın çok ileri aşamasıdır, diye tercüme edebiliriz.

(1) bk. [Barla Lahikası, \(83. Mektup, Haşiye-2\)](#).